

Іванов С. В.

*доктор економічних наук, професор,
генеральний директор ТОВ «АБК Дніпро»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1205-3797>*

Чекіна В. Д.

*кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу
фінансово-економічних проблем використання виробничого потенціалу
Інституту економіки промисловості
Національної академії наук України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2118-901X>*

Разумова Г. В.

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4432-4050>*

Ivanov Sergii

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
General Director of LLC «Alcohol and non-alcoholic plant «Dnepr»*

Chekina Viktoriia

*Candidate of Economic Sciences, Senior Researcher, Leading Researcher
of the Department of Financial and Economic Problems of Using
the Production Potential, Institute of Industrial Economics,
National Academy of Sciences of Ukraine*

Razumova Hanna

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Analytical Economics and Management,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*

ПОДАТКИ МАЙБУТНЬОГО: АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. В роботі виявлено тенденції розвитку податкових систем, оцінки переваг та недоліків нових податків, поява яких була спричинена проривною Четвертою промисловою революцією. Результати аналізу показали, що наразі у світі відбувається перехід від локального до глобального оподаткування, проте є спроби введення нових національних податків «на Google» та криптовалюту з метою збільшення обсягів податкових надходжень до бюджетів; поступово відбувається впровадження нових цифрових технологій (штучного інтелекту, Великих даних та аналітики, блокчейну) у процес податкового адміністрування. Розпочатий Україною курс цифровізації податкового адміністрування потребує всеосяжної підтримки як з боку держави, так і з боку бізнесу, фахівців ІТ та громадян, які зацікавлені у побудові нової системи сучасного ефективного податкового адміністрування, метою якого є прозорість, справедливість та безпека.

Ключові слова: податки, податкове адміністрування, податки на Google, цифровізація, Industry 4.0, цифрові технології.

Вступ та постановка проблеми. Сучасні події показують, яке значення мають нові технології, що увійшли до нашого життя та діяльності з Четвертою промисловою революцією, як вчасно розроблено велику кількість програмного забезпечення, без якого була б неможливою організація дистанційної роботи підприємств та організацій під час пандемії COVID-19. Широкими кроками йде реструктуризація компаній убик автоматизації та цифровізації процесів виробництва, логістики, маркетингу, управління тощо, з'являються нові способи ведення бізнесу, виникають нові цифрові бізнес-моделі, засновані на здатності вести свою діяльність дистанційно, з мінімальною фізичною присутністю та, навіть, без неї або з мінімальним обсягом матеріальних активів, використовуючи бази даних, штучний інтелект тощо.

Впевнено рухаючись уперед Industry 4.0 задає нові тренди не тільки у промисловості та суміжних видах діяльності, але й чинить неабиякий вплив на сферу державного

регулювання, у т. ч. на оподаткування та його адміністрування. У світі вже висловлюються побоювання, що діюча податкова структура не може наздогнати стрімке зростання цифрової економіки. Діючі – класичні – норми корпоративного оподаткування не підходять для оподаткування прибутків, що створюються за рахунок цифровізації, використання великих даних тощо; виникають нові об'єкти оподаткування, які потребують перегляду й механізмів адміністрування податків. При цьому цифрова економіка під час пандемії COVID-19 показує більш стабільні показники діяльності на відміну від традиційних галузей економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні питанням розвитку оподаткування в умовах цифровізації присвячено роботи Вишневецького В.П., Вієцької О.В., Гаркушенко О.М., Мазур Ю.О., Меренкової Л.О. та Холодної Ю.Є., Олійника А.В. та Донченко Т.В., Слатвінської М.О., Синютки Н.Г. та багатьох інших науковців. З кожним роком кількість таких наукових робіт у цій сфері тільки збільшу-

ється. Проте нові умови розвитку цифровізації та її вплив на наше життя формують нові виклики для податкової системи і майбутнє податків та податкового адміністрування продовжує залишатися актуальною темою.

Метою дослідження є визначення напрямів трансформації оподаткування та податкового адміністрування в умовах цифровізації економіки.

Результати дослідження. Процес перегляду інструментів оподаткування триває вже багато років – як на рівні окремих країн, так і на міжнародному рівні. Затягнутість пошуків виправити несправедливий розподіл податкових прав, який відбувається у результаті відсутності міжнародного консенсусу щодо участі користувачів у створенні доданої вартості для ТНК у країнах, де вони здійснюють свою діяльність, призвели до того, що деякі країни, не очікуючи розробки універсального підходу, розпочали впровадження своїх «цифрових» податків.

Європейський союз теж розглядає можливість впровадження податку на цифрову економіку. В Угоді між Європейським парламентом і державами-членами ЄС від 10.11.2020 р. зазначено, що для поповнення власних бюджетних ресурсів в ЄС може бути застосовано цифровий податок (збір) [1]. Поки розглядаються три варіанти: податок на прибуток корпорацій, що здійснюють цифрову діяльність в ЄС, податок на доходи від певної цифрової діяльності в ЄС та податок на цифрові транзакції між підприємствами в ЄС. Проте правильність цих дій доки не підтверджено і на це є певні аргументи.

По-перше, згідно з принципом універсалізації оподаткування недоцільно встановлювати додаткові податки, диференційовані або підвищені податкові ставки в залежності від форм власності, організаційно-правових форм організацій, галузевої приналежності, громадянства тощо, тобто необхідним є забезпечення уніфікованого підходу до розрахунку податків. Оскільки в ЄС вже декілька років поспіль (починаючи з 2015 р.) відбувається процес адаптації політики непрямого оподаткування цифрової діяльності через систему ПДВ (тобто електронна торгівля увійшла до податкової бази існуючих непрямих податків), введення нових податків може нести ризики подвійного оподаткування, нові викривлення і складнощі в існуючу податкову систему, тому базу оподаткування доведеться визначати дуже обережно і прискіпливо.

По-друге, нові податки на цифрову економіку, які стягуватимуться з компаній і зменшуватимуть їхні прибутки, в підсумку, збільшать тарифи за користування цифровими послугами, тобто витрати користувачів. Перенес податкового тягаря можуть відчути на собі й невеличкі компанії, які займаються електронною комерцією. Врешті решт новий податок на цифрову економіку може стати додатковим акцизом на певні види цифрових товарів та послуг, що спричинить стримування зростання споживання такої продукції.

По-третє, і це стосується усіх трьох запропонованих у ЄС варіантів, – це проблема правильного визначення податкової бази. З кожним роком цифрові технології все глибше проникають до всіх сфер діяльності, цифрова економіка стає частиною видів економічної діяльності, галузей економіки. Тому, скоріш за все, будуть виникати складнощі щодо встановлення різного роду пільг, які застосовуються при класичному оподаткуванні прибутку корпорацій, або щодо визначення бази відрахувань (витрат на робочу силу, ресурси тощо). Будь-які складнощі, які виникатимуть із застосуванням податків на «цифру», будуть становити загрозу для розвитку цифрової інфраструктури ЄС, стабільності веб-сервісів, надання цифрової продукції населенню та бізнесу тощо.

Ще одним питанням залишається те, як країни, що запровадили податки на цифрові послуги, вирішуватимуть проблему імплементації міжнародної згоди щодо правил

вирішення податкових проблем цифрової економіки, розробку положень якої розпочато кілька років тому – адже на міжнародному рівні в рамках ОЕСР та G20 було розпочато проєкт BEPS для пошуку оптимальної стратегії вирішення фіскальних проблем, пов'язаних з розмиванням бази оподаткування й виведення прибутку з-під оподаткування.

У липні 2021 р. Україна у складі 130 країн-учасниць Інклюзивної основи BEPS ОЕСР підтримала двокомпонентну заяву для вирішення податкових проблем, що виникають внаслідок цифровізації економіки [2].

Згідно цієї заяви країни погодили два основних принципи, які будуть застосовані до транснаціональних корпорацій (ТНК) з рентабельністю понад 10% і глобальним обігом завбільшки 20 млрд євро, який може бути зменшений до 10 млрд євро за успішної реалізації цієї згоди. Це принципово новий підхід до розподілу прав на оподаткування доходів між юрисдикціями (Pillar 1) та гарантовані сплати мінімального податку ТНК (Pillar 2) в умовах цифрової економіки не менше 15%. Таким чином частина прибутку великих ТНК оподаткуватиметься податком на прибуток в країнах користувачів продукції компаній. Країни мають надію, що таким чином буде припинено боротьбу за цифрові податки і з цифровими податками. Проблемним таке рішення може стати для країн, де ставка податку є меншою за запропоновану (наприклад, угоду не підписали Ірландія та Угорщина).

І хоча механізм справедливого розподілу прибутку і податкових прав між країнами по відношенню до великих ТНК до кінця ще не розроблено, деякі роботи з реалізації Pillar 1 будуть завершені до кінця 2022 р., а перегляд розміру мінімального обігу коштів ТНК розпочнеться через сім років, – вже зараз необхідно розпочати роботи з перегляду національних положень з оподаткування ТНК в Україні (за новими міжнародними правилами), а також розробки алгоритмів з виявлення нових бізнес-моделей для відслідковування компаній, що займаються цифровим бізнесом, орієнтовані на споживача та відповідають фінансовим критеріям, встановленим новими правилами [3].

На цей час багатостороння згода щодо цифрового оподаткування виглядає більш прийнятною порівняно з новими викривлюючими податками, які можуть стати торговими бар'єрами та загальмувати розвиток цифрової інфраструктури.

Податок «на Google» в Україні. Як і багато інших країн в Україні також розпочато адаптацію непрямого оподаткування цифрової діяльності через систему ПДВ. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами, та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам» від 03.06.2021 № 1525-IX набув чинності 2 липня [4].

За результатами співставлення законодавчих актів з оподаткування цифрових послуг зарубіжними країнами та Україною, встановлено, що положення законів майже ідентичні, розбіжності є лише у визначенні розміру загальної суми доходів цифрових компаній та деяких видів податкових пільг. Так, наприклад, іноземні компанії, що надають послуги із постачання електронних примірників інформації і надання доступу до зображень, текстів, відеоматеріалів, ігор, телепрограм, доступу до баз даних, а також до інформаційних, комерційних, розважальних електронних ресурсів, надання хмарних послуг, постачання програмного забезпечення та оновлень до нього, а також надання рекламних послуг у мережі Інтернет, будуть зобов'язані зареєструватися в Україні платниками

податку на додану вартість за спрощеною процедурою через спеціальний електронний сервіс, якщо загальна сума доходів перевищуватиме 1 млн грн на рік.

Надання електронної послуги на території України буде фіксуватися за місцем знаходження провайдера, номером телефону, IP-адресою, платіжною адресою або банківськими реквізитами.

Від сплати ПДВ будуть звільнені операції з надання послуг з дистанційного навчання через Інтернет, якщо ця мережа використовується виключно як засіб комунікації між викладачем і слухачем, та операції з надання доступу до електронних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів у мережі Інтернет, надання консультаційних послуг електронною поштою. Податок також не застосовуватиметься до сервісів бронювання житла, авто, транспорту тощо.

Ретельний аналіз положень вищенаведеного закону дозволив виявити, що головним реальним ризиком впровадження цього податку є те, що врешті решт він буде перенесений на вітчизняних користувачів, а саме призведе до збільшення вартості електронних послуг (і не тільки зарубіжних, але й вітчизняних компаній), як це трапилося в інших країнах, що може спричинити зменшення швидкості розвитку цифрової економіки та цифрової інфраструктури в країні. І питання, які ще є невирішені країнами, що вже застосовують такий податок, стають актуальними і для України. До них відносяться такі: яким чином будуть перевірятися суми податків, які повинні сплачувати іноземні постачальники цифрової продукції; які санкції можна очікувати від урядів, якщо податок не буде сплачений у повному обсязі, особливо якщо в країні немає присутності компанії-постачальника; і яким чином будуть вирішуватися питання щодо перекладання податкового тягаря з цифрових компаній на користувачів та покупців цифрової продукції?

Криптовалюта: недоліки податкового регулювання. Криптовалюта як віртуальний актив використовується в якості засобу платежів та інвестицій в багатьох країнах світу, поступово вона стає альтернативою готівкових коштів. Сьогодні простежується тренд на переведення традиційних (оподатковуваних) активів у криптоекономіку, де через недосконалість законодавства більшість операцій здійснюється поза рамками правового поля, що сприяє ухиленню від сплати податків. Відтак криптовалюта стає однією з причин виникнення «податкового розриву» між обсягом сплачених податків та обсягом податків, які могли б надійти до бюджетів у разі встановлення чітких податкових правил щодо криптовалют та більш жорстких вимог до надання податкової звітності за цим об'єктом оподаткування. Причини цього криються, насамперед, у тому, що до сих пір у світі немає єдиного підходу до визначення криптовалюти, її правового статусу, звідси немає й єдиної податкової політики в цьому питанні.

На сьогодні в Україні криптовалюта не має визначеного правового статусу, відсутня нормативна база для регулювання операцій з нею; доходи від отримання криптовалюти внаслідок майнінгу можуть оподатковуватися через систему прибуткового оподаткування. Разом з тим, у Верховній Раді України зареєстровано низку законопроектів щодо врегулювання обігу, зберігання, володіння, використання та проведення операцій з криптоактивами в Україні.

Взаємодія податкових платників та податкових органів в умовах цифровізації. Все більше країн переходять до моделі державного управління, заснованої на використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, які дозволяють підвищити ефективність надання суспільних послуг та зробити максимально прозорою роботу державних установ.

Наразі в Україні можна отримати електронні послуги у сферах: охорони здоров'я та освіти, безпеки та суду, фінансів та податків, транспорту, підприємництва, громадянства та міграції, землі та екології, будівництва та нерухомості, соціального захисту.

Інструменти цифровізації активно використовуються і у сфері податкового адміністрування. Крім традиційних сервісів надання інформації щодо нарахування та сплати податків податкові органи акумулюють великий масив даних і надають інформацію уряду для розробки та прийняття соціально вагомих рішень і програм.

В результаті узагальнення досвіду зарубіжних країн з використання інструментів цифровізації для потреб податкового адміністрування можна найбільш ефективними було визначено штучний інтелект, Великі дані та аналітику, технологію блокчейну.

Штучний інтелект не перший рік використовується для зв'язку з користувачами онлайн-платформ податкових служб у режимі «24/7». За його допомогою складні питання автоматично упорядковуються та переадресовуються спеціалістам для відповідей, забезпечуючи високу ефективність надання інформації. З кожним роком розробники вдосконалюють цей інструмент, доповнюючи його більшими можливостями, а підчас пандемії COVID-19, коли було обмежено фізичний контакт, роль віртуальних податкових помічників тільки посилилася.

Завдяки *Великим даним та аналітиці*, податкові служби отримали велику кількість інформації про доходи і майно платників, цифрові платежі, електронні рахунки онлайн-каси тощо. Вочевидь, що отримана інформація може стати корисними аналітичними даними, поліпшити послуги, зменшити податкові помилки та сприяти прийняттю швидких і обґрунтованих рішень з мінімальними витратами ресурсів.

З одного боку, стратегія інтелектуального аналізу даних може допомогти у забезпеченні прозорості, що сприятиме зниженню рівня ухилення від сплати податків, та у реалізації міжнародних ініціатив щодо безпечного обміну податковими даними – більше 100 країн і юрисдикцій співпрацюють у реалізації ініціатив BEPS. З іншого боку, платники податків хочуть бути впевненими, що їхня особиста інформація має належний рівень конфіденційності, безпеки та захисту, та бажають отримувати в режимі реального часу персоналізовані послуги.

Технологія *блокчейну*, яка спочатку використовувалась тільки для транзакцій з біткоїнами (криптовалютою, яка є нематеріальним активом, що не підпорядковується фінансовим регуляторам і банкам), на сьогодні є одним із кращих способів збереження інформації по транзакціях. Розрізняють три типи блокчейнів – (1) децентралізований публічний (загальнодоступний) блокчейн, який не має обмежень за учасниками та валідаторами (вузлами блокчейну) з рівними повноваженнями, наприклад, Біткоїн, Ethereum, Litecoin, (2) приватний блокчейн – централізований (контрольований адміністратором) блокчейн із встановленими правилами і запрошеннями для здійснення транзакцій (закрита група ідентифікованих людей), як правило, використовується в приватних організаціях, (3) гібридний (авторизований) блокчейн – поєднує децентралізовані вузли загальнодоступних мереж з захищеними вузлами приватних мереж, при чому всі вузли можуть отримати доступ до ланцюжка блоків, а рівень отриманої інформації буде залежати від вузла, який звертається до певних даних [9; 10]. Через те, що в останньому (гібридному блокчейні) є два типи ідентифікованих користувачів, де перший тип повністю контролює ланцюжок блоків, визначає рівень безпеки для кожного користувача, а усі інші – другий тип – тільки отримують доступ до ланцюжка блоків, саме цей тип блокчейну най-

частіше розглядається як такий, що може використовуватись у податковому адмініструванні [5].

Україна також іде шляхом дигіталізації податкового адміністрування. У результаті співпраці Міністерства цифрової трансформації та Державної податкової служби в Україні запроваджено надання електронних послуг у сфері податкового адміністрування акцизного податку (реєстрація платника податку, запит щодо обсягу пального, стан окремого рахунку платника податку та ін.) та податку на додану вартість (анулювання ПДВ, перелік операцій з системи електронного адміністрування, відшкодування ПДВ та ін.), а також широкого спектру електронних довідок та витягів з реєстрів [6]. Проте роботи ще багато. В Україні ще не створено електронної системи адміністрування податків, що дозволило б спростити сплату податків, мінімізувати кількість форм звітності, скоротити кількість перевірок, збільшити ефективність урегулювання податкових спорів та зменшити рівень корупції у цій сфері. Використання технології блокчейну знаходиться тільки на стадії розгляду та обговорення переваг і недоліків. Активні дії інших країн щодо всеосяжної автоматизації податкового адміністрування вплинули на те, що за даними Price Waterhouse Coopers «Paying Taxes – 2020» Україна втратила 11 позицій у цьому рейтингу (65 місце), не кажучи про те, що в країні поступово збільшилося й фіскальне навантаження на бізнес [7]. Україні знадобиться певний час, щоб податкові реформи вплинули на результати рейтингу.

Підводячи підсумки аналізу сучасної трансформації податкового адміністрування в умовах тотальної цифровізації, визначено такі основні тенденції.

По-перше, роль сучасних податкових служб трансформувалася від просто збору податків до акумулювання великої кількості даних, аналітики й надання інформації для прийняття соціально важливих рішень державними установами. По-друге, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій дозволив автоматизувати процеси податкового адміністрування й впровадити його у бізнес-процеси та екосистему платників податків, майже повністю виключивши людський фактор. По-третє, інструменти цифровізації дозволили розпочати уніфікацію ідентифікаційних даних на міжнародному рівні і створити систему обміну податковою інформацією між податковими службами юрисдикцій та країн.

Ці трансформації відкривають шлях до інтеграції великої кількості податкових процесів у середовище платників податків (невидиме податкове адміністрування) і перехід від добровільного до автоматичного комплаєнсу (дотримання вимог), коли дії державних податкових служб будуть зведені тільки до контролю над ризиками, а саме податкове адміністрування є стійким та гнучким. Саме така мета окреслена у робочому документі ОЕСР «Податкове адміністрування 3.0», де визначено структурні обмеження існуючих податкових систем, проаналізовано можливості нового податкового адміністрування та надано пропозиції до його поетапної реалізації [8].

Так, серед проблем, які можуть спричинити гальмування «Податкового адміністрування 3.0», зазначені сильна залежність від добровільного дотримання вимог (витрачання великої кількості часу на ведення обліку, обчислення й сплату, звітність, дотримання термінів сплати тощо), розрізнені процеси державних установ, які створюють складнощі для платників податків в частині отримання інформації та податкова невизначеність, пов'язана із платіжними ризиками та результатами перевірок.

Для уникнення існуючих проблем розробники «Податкового адміністрування 3.0» пропонують: (1) вбудову-

вання процесів податкового адміністрування у природні системи платників податків, коли оподаткування стане невидимим та природним процесом як сплата коштів за продукти у супермаркеті; (2) використання цифрових платформ в якості податкових агентів із функціями обробки даних, обчислення податків та їхнього збору; (3) оподаткування й перевірка платниками податків сум нарахованих і сплачених податків в режимі реального часу; (4) інтеграція державних установ із приватними суб'єктами господарювання з метою узгодженості і збалансування необхідних виплат, пільг і відшкодувань [8].

Запропоновані напрями не є футуристичними і частково реалізовані окремими країнами. Метою ж «Податкового адміністрування 3.0» є глобальна податкова система, яка дозволить забезпечити прозоре, справедливе і безпечне оподаткування з мінімальними обсягами ухилень від сплати податків та суттєво зменшити тягар дотримання податкових вимог. І хоча для досягнення поставлених цілей необхідно провести дуже велику роботу, є надія, що запущений процес дозволить поліпшити взаємовідносини податкових органів з платниками податків та вдосконалити існуючу систему податкового адміністрування.

Висновки. Майбутнє оподаткування та податкового адміністрування прямо залежить від розвитку економіки та суспільства. У світі присутня дуже важлива тенденція – перехід від локального (на рівні держави) до глобального (на міжнародному рівні) оподаткування, спричиненого появою транснаціональних компаній з прибутками у офшорах та відсутністю будь-яких податкових зобов'язань у юрисдикціях, де знаходяться фактичні покупці їхньої продукції. Крім того, завдяки цифровізації стало можливим вести бізнес без присутності в країнах шляхом використання пошукових систем, соціальних мереж, цифрових платформ тощо. Доходи, отримані в такий спосіб, не підпадали під визначення бази оподаткування традиційної податкової системи. Все це стало поштовхом для перегляду існуючих правил оподаткування і руху у бік сплати податків там, де знаходиться покупець (користувач) цифрової продукції.

Досвід окремих країн у встановленні нового податку на «цифрові» доходи транснаціональних компаній показав, що збір коштів на своїй території може виявитися складною проблемою. У сучасному світі, де економіка та компанії стали глобальними, податки на їхні доходи мають бути теж наднаціональними, встановленими за міжнародними правилами. В цьому сенсі розробка пакету заходів ОЕСР Pillar 2 – це крок у бік міжнародної податкової нейтральності, коли від оподаткування неможливо ухилитися.

Підтримання Україною двокомпонентної заяви відкриває можливості до усунення проблем, пов'язаних із ухиленням від сплати податків транснаціональними корпораціями, що здійснюють свою діяльність на території країни шляхом надання послуг громадянам України. На даному етапі доцільним є перегляд національних положень з оподаткування транснаціональних компаній в Україні з урахуванням нових міжнародних правил та розробка алгоритмів з виявлення нових бізнес-моделей для відслідковування компаній, що займаються цифровим бізнесом та відповідають фінансовим критеріям, встановленим новими правилами.

Розпочатий Україною курс цифровізації податкового адміністрування є дуже важливим у світлі реалізації нової світової парадигми глобального податкового адміністрування і потребує всеосяжної підтримки як з боку держави, так і з боку бізнесу, фахівців ІТ та громадян, які зацікавлені у побудові нової системи сучасного ефективного податкового адміністрування, метою якого є прозорість, справедливість та безпека.

Список використаних джерел:

1. The European Commission and the Taxation of the Digital Economy. 2021. URL: <https://taxfoundation.org/european-commission-eu-digital-levy> (дата звернення: 7.09.2022).
2. Members of the OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS joining the Statement on a Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy as of 31 August 2021. 2021. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/oecd-g20-inclusive-framework-members-joining-statement-on-two-pillar-solution-to-address-tax-challenges-arising-from-digitalisation-july-2021.pdf> (дата звернення: 12.09.2022).
3. Statement on a Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising From the Digitalisation of the Economy. OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. 2021. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/statement-on-a-two-pillar-solution-to-address-the-tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-july-2021.pdf> (дата звернення: 12.09.2022).
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами, та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам : Закон України від 3.06.2021 р. № 1525-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1525-20#Text> (дата звернення: 15.09.2022).
5. Blockchain in Tax Administrations. CIAT. 2021. URL: <https://www.ciat.org/blockchain-in-tax-administrations/?lang=en> (дата звернення: 21.09.2022).
6. Finance and taxes. Portal “Diia”. URL: <https://guide.diia.gov.ua/register/thematic-area/20> (дата звернення: 07.09.2022).
7. Коментар експертів PwC в Україні щодо результатів спільного зі Світовим банком проекту Paying Taxes. 2019. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/press-room/2019/paying-taxes-2020.html> (дата звернення: 17.09.2022).
8. Tax Administration 3.0: The Digital Transformation of Tax Administration. Forum On Tax Administration. 2021. URL: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/tax-administration-3-0-the-digital-transformation-of-tax-administration.pdf> (дата звернення: 17.09.2022).
9. Different Types of Blockchain & Their Uses [Find Which One Suits Your Work] | upGrad blog. 2019. URL: <https://www.upgrad.com/blog/different-types-of-blockchain/> (дата звернення: 19.09.2022).
10. IEEE Talks Blockchain: Overview of the Blockchain Ecosystem – IEEE Blockchain Initiative. 2021. URL: <https://blockchain.ieee.org/publications/ieee-talks-blockchain/137-ieee-talks-blockchain-overview-of-the-blockchain-ecosystem> (дата звернення: 17.09.2022).
11. Разумова Г.В., Протопопова Н.А., Джанумова Л.Т. Податкова оптимізація та ухилення від сплати податків в Україні. *Scientific World Journal*. 2020. № 6. Part 3. Bulgaria. P. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2020-06-03-083>
12. Rybalchenko L., Ryzhkov Ed., Ohrimenco S. Modeling economic component of national security. *Philosophy, economics and law review*. 2021. Vol. 1 (1). P. 25–36. DOI: <https://doi.org/10.0.123.245/2786-491X-2022-1-96-107>

References:

1. The European Commission and the Taxation of the Digital Economy (2021). Available at: <https://taxfoundation.org/european-commission-eu-digital-levy> (accessed 7 September 2022).
2. Members of the OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS joining the Statement on a Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy as of 31 August 2021 (2021). Available at: <https://www.oecd.org/tax/beps/oecd-g20-inclusive-framework-members-joining-statement-on-two-pillar-solution-to-address-tax-challenges-arising-from-digitalisation-july-2021.pdf> (accessed 12 September 2022).
3. Statement on a Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising From the Digitalisation of the Economy. OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project (2021). Available at: <https://www.oecd.org/tax/beps/statement-on-a-two-pillar-solution-to-address-the-tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-july-2021.pdf> (accessed 12 September 2022).
4. VRU (2021). Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo skasuvannia opodatkuvannia dokhodiv, otrymanykh nerezidentamy u vyhladi vyplaty za vyrobnytstvo ta/abo rozpovsiudzhennia reklamy ta udoskonalennia poriadku opodatkuvannia podatkom na dodanu vartist operatsii z postachannia nerezidentamy elektronnykh posluh fizychnym osobam [On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the abolition of taxation of income received by non-residents in the form of payment for the production and/or distribution of advertising and improvement of the procedure for taxation with value added tax on transactions involving the supply of electronic services to individuals by non-residents]: Law of Ukraine, June 03, 2021 № 1525-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1525-20#Text> (accessed 15 September 2022). (in Ukrainian)
5. CIAT (2021). Blockchain in Tax Administrations. Available at: <https://www.ciat.org/blockchain-in-tax-administrations/?lang=en> (accessed 21 September 2022).
6. Portal “Diia”. Finance and taxes. Available at: <https://guide.diia.gov.ua/register/thematic-area/20> (accessed 7 September 2022).
7. PwC (2019). Komentar ekspertiv PwC v Ukraini shchodo rezultativ spilnoho zi Svitovym bankom proektu Paying Taxes [Commentary of experts from PwC in Ukraine regarding the results of the Paying Taxes project jointly with the World Bank]. Available at: <https://www.pwc.com/ua/uk/press-room/2019/paying-taxes-2020.html> (accessed 17 September 2022). (in Ukrainian)
8. Forum On Tax Administration (2021). Tax Administration 3.0: The Digital Transformation of Tax Administration. Available at: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/tax-administration-3-0-the-digital-transformation-of-tax-administration.pdf> (accessed 17 September 2022).
9. UpGrad blog (2019). Different Types of Blockchain & Their Uses [Find Which One Suits Your Work]. Available at: <https://www.upgrad.com/blog/different-types-of-blockchain/> (accessed 19 September 2022).
10. IEEE Blockchain Initiative (2021). IEEE Talks Blockchain: Overview of the Blockchain Ecosystem. Available at: <https://blockchain.ieee.org/publications/ieee-talks-blockchain/137-ieee-talks-blockchain-overview-of-the-blockchain-ecosystem> (accessed 17 September 2022).
11. Razumova H., Protopopova N., Dzhanumova L. (2020). Podatkova optymizatsiia ta ukhylennia vid splaty podatkov v Ukraini [Tax optimization and tax evasion in Ukraine]. *Scientific World Journal*, no. 6, part 3, pp. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2020-06-03-083> (in Ukrainian)
12. Rybalchenko L., Ryzhkov Ed., Ohrimenco S. (2021). Modeling economic component of national security. *Philosophy, economics and law review*, no. 1 (1), pp. 25–36. DOI: <https://doi.org/10.0.123.245/2786-491X-2022-1-96-107>

TAXES OF THE FUTURE: ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF THE ECONOMY'S DIGITALIZATION

Summary. It so happens that tax systems are not unchanged, they are constantly transformed in response to new living conditions and activities of people. Today, we are witnessing unprecedented changes in production, doing business, and our lives under the influence of rapid Industry 4.0. The tax systems are trying to respond promptly to these changes. However, this does not always work. Through trial and error, new taxes are born, new conditions for tax administration are created. The purpose of this article is to study the transformation of taxation and tax administration in the context of the economy's digitalization to form a modern effective national tax system. The study is based on the analysis of a large number of materials on this issue, the authors of which are well-known scientists, consulting companies, governmental and international organizations. Methods of data analysis, a systematic approach to identify trends in tax systems, assess the advantages and disadvantages of new taxes, the emergence of which was caused by the Fourth Industrial Revolution have been used. The results of the analysis showed that the world is currently moving from local to global taxation, but there are attempts to introduce new national taxes «on Google» and cryptocurrency in order to increase tax revenues to budgets; new digital technologies (artificial intelligence, Big Data and Analytics, blockchain) are gradually being introduced into the tax administration process. As a result of the analysis of the modern transformation of tax administration in conditions of total digitalization, the following main trends have been determined. The course of tax administration digitalization launched by Ukraine is very important in light of the new global paradigm of global tax administration and it needs comprehensive support from both the state and business, specialists in the field of information technologies and citizens, who are interested in building a new system of modern effective tax administration aimed transparency, justice, and security.

Key words: taxes, tax administration, Google taxes, digitization, Industry 4.0, digital technology.